

3. — *Kayseri Mebusu Halit Beyin Mahsubu Umumi Kanununun bazı mevaddını muaddil 27 Kânunîsani 1926 tarihli Kanunun ikinci maddesi fıkrâi ahîresi hükmünün bir sene müddetle temdidî hakkında 2/646 numaralı teklifi kanunîsinin şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası.*

REİS — Kavanin ve Muvazenei Malliye encümenlerine havale ediyoruz.

Takrirler

1. — *Trabzon Mebusu Abdullah Beyin, İstida Encümeni tarafından Trabzonlu Ömerbaşzade Celâl Efendi hakkında ittihaz edilen kararın Heyeti Umumiye de tetkik ve müzakeresine dair takrirî.*

REİS — Okunacak.

Riyaseti Celileye

İstida Encümeninin 20 Mart 1927 tarihli, 173 numaralı 17 müfredat cetvelinde Trabzonlu Ömerbaşzade Celâl Efendi hakkında ittihaz buyurduğu kararın atide muharrer esbaba binaen Heyeti Umumiye de tetkik ve müzakere buyurulmasını arz ve teklif eylerim.

1. — İcra olunan tahkikat neticesinde Muharebe sebebiyle meskensiz kaldığı anlaşılan müstenîdin ikametine 340 senesi Kânunuevvelinde Ermenilerden metrûk bir hane tahsis edilmiştir.

2. — 13 Mart 1927 tarihli Kanun «Muharebede Meskenleri harap olanların ikametine tahsis edilen hanelerin istirdat olupmayıp takarrür ettirilecek bedelin Borçlanma Kanunu mucibince istiyfa olunacağını» mutlak ve kat'î olarak amirdir.

3. — Maliye Vekâletinin «Muharebede Meskenleri harap olanların» fıkrası düveli meşagile tarafından yol açmak bahanesiyle hadmedilen hanelere şamil değildir. Gibi bir hüküm vaz etmesi doğru değildir. Maksudı kanunî muharebe sebebiyle meskensiz kalanlara mesken tedariktir. Rus Trabzona yol açmak için gelmemiştir.

4. — Tahrip ve Hedimi kelimelerinde lügaten de fark yoktur.

5. — Muamelede istimlâk dahi mevzubahis olmaz. Trabzon denizden, karadan bîaman düşmanın hücumuna maruz kalmış; düşmanın ve Ermeni çetelerin şehre girdikleri halde yapacakları muameleyi biçare ahali tamamen bildiği için bir fert kalmamak üzere ihtiyarı hicnetle ve bin mihnet ve meşak ile dahillere iltica etmişlerdir. Şu halde ne istimlâk muamelesi ve ne de bu hususta para verildiği varidi hatır olmak ihtimali bile yoktur.

Hulâsa : Müstedi Celâl Efendi hakkında bidayeten yapılan muamele ve mesken tahsisi muvafıkı kanundur. İstirdadı cihetine gidilmesi esbabı varit değildir. Tashih olunarak meskenin iadesi; Bu mümkün olmadığı halde yeniden Ermeni emlakinden bir mesken tahsisi muvafıkı kanun ve nısfettir. Karar ittihaz buyurulmasını rica eylerim efendim.

Trabzon
Abdullah

REİS — Efendim, tensip buyurursanız ruznameye alır, müzakere ederiz.

Ruznameye alınmasını kabul edenler el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın. Ruznameye alınmıştır.

Efendim, müzakere edilecek mevadda geçiyoruz.

3. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD

1. — *Büyük Millet Meclisi Dahili Nizamnamesi hakkında, Nizamnamei Dahili Encümeni teklif ve mazbatası.*

REİS — Efendim, Encümenin mütalâası var mıdır?

FAİK BEY (Edirne) — Efendim, Encümene iade olunmuş bir madde vardır. Onu tadilen takdim ettik; bu maddenin kabulünden sonra bazı tashihâtımız vardır. Onları arz edeceğiz.

Riyaseti Celileye

Encümene iade olunan 221 nci madde şu şekilde tespit edilmekle kabulü Heyeti Celileye teklif olunur.

Meclis inikâtlarının devamı müddetince Samilerin kendilerine tahsis olunan mahallerde başı açık oturmaları ve sükût etmeleri mecburîdir.

Samilerden tasvip veya ademi tasvibi mutazammın kavlen veya fiilen bir harekette bulunanlar oranın inzibatını muhafazaya memur olanlar tarafından derhal dışarıya çıkarılır.

Heyeti Umumiye Müzakerelerini ihlâl edenler icabında hemen salahiyettar mercie teslim olunurlar.

Reis	Mazbata Muharriri
Edirne	Gelibolu
Faîk	Celâl Nuri
Kâtip	Aza
Mersin	Tokat
	Emîn
Aza	Aza
Kastamonu	Öiverek
Hasan Fehmi	Halil

REİS — Söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri)

Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

FAİK BEY (Edirne) — Efendim, bazı tertip hataları ile tashih hataları vardır. Onları arz edeceğim. Nizamnamenin kabul buyrulan 13 ncü maddesine merbut bir cetvel vardır efendim. İntihap mazbatalarının sureti; bunda kazaların miktarı altı gösterilmiştir. Halbuki tahkikatımıza nazaran 14 kazalı vilâyetler vardır. Onun için bu kaza hanelerinin 14'e iblağı lâzım gelecektir. Sonra mazbatanın altındaki şerhâda (hepimiz huzurunda) kelimelerinden sonra (tetkik ve) kelimeleri ilâve olunacaktır.

Sonra efendim; yukarıda sernamede (Teşkilâtı Esasiye Kanununun 11 ve 12 nci maddelerine) tabiri vardır. Ondan sonra «ve intihap kanunu ile müzeyyelâtına» ilâve olunacaktır. Lütfen kabulünü teklif ediyorum.

REİS — Efendim, Encümenin arz ettiği tashihat hakkında mütaalâ var mı? (Hayır sesleri) Bu tashihat kabul edilmiştir.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Efendim, Encümenin başka bir mütaalâsı var mıdır?

FAİK BEY (Edirne) — Sonra efendim; «101» nci maddenin ikinci fıkrasında (Divan Kâtiplerinin Mühürleriyle ve Mühür mumu ile filhâl mühürlenerek...) deki tekrerrürün izalesi için şu şekle ifrag edilecek : (Divan Kâtipleri tarafından filhâl mumla mühürlenerek) denecektir.

REİS — Söz isteyen var mı efendim? (Muvafık sesleri) Tashih ediyoruz.

FAİK BEY (Edirne) — 103 ncü maddede «Muhasebei katiye kanununa» tabiri vardır. Teşkilâtı Esasiye Kanununun 101 nci maddesinde «Hesabı katı kanunu» diye yazılmıştır. Bunu da ona göre tashih etmemiz lâzım gelecektir. Yani efendim (Muhasebei katiye kanunu) yerine (Hesabı katı kanunu) denecektir.

REİS — Mütaalâ var mı efendim?. (Hayır sesleri) Bu suretle tashih ediyoruz.

FAİK BEY (Edirne) — Sonra efendim, 108 nci maddede reis (ilân..) eder yerine (tebliğ) ederler denilecek.

REİS — Mütaalâ var mı efendim?. (Hayır sesleri) Efendim, bu suretle tashih ediyoruz.

FAİK BEY (Edirne) — Sonra efendim; 128 ve 131 nci, 133 ncü maddelerdeki (Bütçe Kanunu) ye-

nine Teşkilâtı Esasiye Kanununa tevakuf etmek için (Muvazenei Umumiye Kanunu) denecektir.

REİS — Bu tashihi de yazıyoruz efendim.

Riyaseti Celileye

192 nci maddenin 2 nci fıkrasına atideki cümlelerin ilâvesini teklif ederim.

«Ve Reisicumhuru, Meclisin Reisini ve Meclis ve Heyeti Hükümeti tehdit ve tahkir etmek»

Denizli

Haydar Rüştü

REİS — Efendim, Encümen bu takririn kabul ediyor. Bu suretle kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul etmeyenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

FAİK BEY (Edirne) — Sonra efendim, 196 ncı madde de (Celse) yerine (İnikat) denecektir.

REİS — Mütaalâ var mı efendim? (Hayır sesleri) Bu suretle tashih ediyoruz.

FAİK BEY (Edirne) — Sonra efendim; 220 nci madde de (Heyeti Umumiye Salonu ile Encümen odalarına ve Divanhanelerine) ifadesindeki (ve Divanhanelerine) kelimesi tay olunacaktır.

REİS — Mütaalâ var mı efendim? (Hayır sesleri) Bu suretle tashih ediyoruz.

FAİK BEY (Edirne) — Sonra efendim; 222 ncı maddedeki tertip şöyle olacaktır.

1. — Kâtibi Umumîlik;

2. — Kâtibi Umumîliğe merbut... ilâh, denecektir.

REİS — Mütaalâ var mı efendim? (Hayır sesleri) Bu suretle tashih ediyoruz.

FAİK BEY (Edirne) — 223 ncü maddede «Bir» kelimesi tekrerrür ettiğinden şu suretle ıslah edilecek:

Reis vekillerinden, Kâtiplerden ve İdare Amirlerinden birer zat bulunur.

REİS — Mütaalâ var mı efendim? (Hayır sesleri) Bu suretle tashih ediyoruz.

FAİK BEY (Edirne) — Sonra efendim, madde numaraları bozulmuştur. Onları da ıslah etmek için Heyeti Celileden selâhiyet istiyoruz.

REİS — Efendim, madde numaraları hakkında Encümene salâhiyet veriliyor mu? (Tabii sesleri)

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Faik Beyefendi, 232 nci maddenin sonuna bir fıkra ilâve edilecektir.

FAİK BEY (Edirne) — Evet efendim, 232 nci maddenin son fıkrası olan her değişiklikte mebus, keyfiyeti tercümei haline hemen kaydettedir cümlesinin sonuna ve devre sonunda musaddak bir sureti mebusa verilir cümlesi ilâve olunacaktır.

REİS — Bu suretle kabul edenler el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Efendim, tarihi meriyet hakkındaki maddeyi de Encümene vermiştik. Encümen maddeyi getirmiştir.

Riyaseti Celileye

Dahilî Nizamnamenin (Mer'iyetin başlangıcı) ser-nameli 239 ncü maddesi Encümenimize iade olunmak-la ariz, amik müzakere edildi.

Mütaalâ ettiğimiz Hukukî Müdevvenata nazaran Meclislerin Dahilî Nizamnameleri ancak bir karar mahiyetinde olduğundan bunlar kabulü anından iti-baren mer'iyülcra olmak kavaidi umumîye icabatın-dandır. Bu kaide o derece katidir ki hilâfına içtihat-ta bulunan bir müellif yoktur. Binaenaleyh Encüme-nimiz de maddenin olduğu gibi kabulünü heyeti ce-lileye arz ve teklif eder.

Şu kadar ki Arzuhal Encümenine şimdikinden faz-la beş, Divanı Muhasebat Encümenine on, Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümenine beş, Kütüphane En-cümenine bir, Bütçe Encümenine beş, Dahiliye En-cümenine on, Adliye Encümenine de beş aza intihabı lâzım olduğu gibi on mebusan mürekkep bir Bah-riye Encümeni teşkilî yeni kabul edilen madde muk-tezasından kezalik kabul edilen maddeye nazaran Di-vañ Kâtiplerinin adedi de altıdan dörde tenzil edil-mek icabediyor. Bu bapta Heyeti Celilece bir karar ittihazı arz ve teklif olunur.

Reis	Mazbata Muharriri
Edirne	Gelibolu
Faîk	Celâl Nuri
Kâtip	Aza
Mersin	Tokat
	Emin
Aza	Aza
Kastamonu	Siverek
Hasan Fehmi	Halit

FAİK BEY (Edirne) — Efendim, bu yeni nizam-name mucibince, mazbatamızda da arz ettiğimiz veçhile, bu intihabın icrası lâzım gelecektir. Fakat bendenizin kanaati şahsiyeme göre gerek kâtiplerin, gerek encümenlerin intihabı vesaire bunlar hem eski nizamnamede ve hem yeni nizamnamede birer sene içindir.

Bir kısmı da Teşkilâtı Esasiye Kanunu mucibince bir sene için intihap olunur. Bu intihabat icra olun-muştur. Binaenaleyh şimdi yeniden intihabata ma-hal görülemez. Binaenaleyh gelecek teşrinisanide in-tihabatı cedidede nazarı dikkate alınmak üzere mad-denin kabulünü teklif ediyorum. Bu şartla,

İSMAİL KEMAL BEY (Çorum) — Encümen-le kâtiplerin mi efendim?

FAİK BEY (Edirne) — Evet, Encümen ve kâtip-lerin. Esasen intihabat olmuştur ve sene de henüz bit-memiştir. Bendeniz onun için bu suretle kabul edil-mesini rica ediyorum.

REİS — 239 ncü maddeyi okuyoruz :

Mer'iyetin Başlangıcı

Madde 239. — Bu Nizamname kabulünden iti-baren mer'idir,

REİS — Efendim, maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler el kaldırsın.. Kabul etmeyenler el kal-dırsın.. Kabul edilmiştir.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Demin Faik Beyefendi, intihap cetvelinde kazanın adedi al-tı sütun gösterilmiştir. Tahkiik ettik, on dört kazalı vilâyetler vardır. Sütun 14 olsun dediler. Fakat ile-ride bu 14 kazalı vilâyetlere iki kaza daha ilâve edil-mek ihtimali vardır. Onun için kaza sütunu 14 ten daha fazla çizilsin.

FAİK BEY (Edirne) — Muvafık.

REİS — O suretle tashih ediyoruz efendim.

Bu Nizamnamenin İcrası

Madde 240. — Bu Nizamname Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın, kabul etme-yenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

FAİK BEY (Edirne) — Muvakkat madde vardır efendim, teklifim kabul olunduktan sonra onlara mahal kalmıyor, Tayyını teklif ediyoruz.

Riyaseti Celileye

Atıdaki maddenin Meclis Nizamnamesine mu-vakkat madde olarak ilavesini arz ve teklif eylerim efendim.

Antalya
Rasih

Muvakkat Madde — Bu nizamnamenin kabu-lünden sonra azasının adedi eksik olan Encümenle-re ikinci devrenin dördüncü içtimaında yeni aza in-tihap edilmeyeceği gibi teşkilî nizamname icabatın-dan olan Bahriye Encümenine de ancak üçüncü devrede aza intihap edilecektir. İkinci devrenin dör-düncü içtimaında kâtiplerin adedi eksiltilmeyecek-tir.

HAYDAR RÜŞTÜ BEY (Denizli) — Kabul et-tiğimiz tekliften ibarettir (Kabul sesleri).

REİS — Bu teklifi reye arz edeceğim. Kabul edi-lirse lâyahadaki muvakkat madde yerine bunu koya-cağız. Reye arz ediyorum efendim. Kabul edenler el

kaldırsın. Kabul etmeyenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Dahili Nizamnamenin Heyeti Umumiyesini reye arz ediyorum. Heyeti Umumiyesini kabul edenler el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Reis Beyefendi yeni nizamnameyi de eskisi gibi Teşkilâtı Esasiye Kanunu ile birlikte tabi etsinler.

REİS — Müzakere edilecek mevaddın ikinci maddesine geçiyoruz.

2. — *Floksera Kanununun bazı maddelerinin tadili hakkında 1/908 numaralı Kanun lâyihası ve Ziraat ve Adliye Encümenleri Mazbataları.*

REİS — Okunacaktır.

Büyük Millet Meclisi Riyasetine

7 Kanunuevvel 1327 tarihli Floksera Kanununun bazı maddelerinin tadili hakkında Ziraat Vekâletince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 3 Mart 1926 tarihli içtimasında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun lâyihası ile esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica eylerim efendim.

Başvekâlet Vekili
Doktor Refik

Esbabı Mucibe

Birinci Madde — 7 Kânunuevvel 1327 tarihli Floksera Kanununun birinci maddesi mucibince yaş ve kuru asma kütüğü ve kökü ve çubuğu ile yaprağının ve yaş ve kuru üzüm ve koruktan maada kâf-fei aksamının ve bağlarda müstamel her ve sepet ve küfe ve bunların sargı ve bağlarının ve Floksera ve yumurtası ve sürfesinin ve her ne şekilde olursa olsun nebatî ve adî gübre ve toprağın Türkiye'nin Flokserasız mahallerine ithali ve dahilde Flokseralı mahallerden Flokserasız mahallere nakli külliye men edilmiş ve nebatat ve ağaç fidanı ve dal ve budaklarının ve asmadan başka ağaçların aşı kalemlerinin ve yaş sebze ve meyve ve her nevi yaş mahsulâtı arziye ve yaş ve kuru ot ve limonluk ve sobalarda ve çiçek bahçelerinde yetişen köklü çiçek ve fidan ve çiçek soğanlarının ve arpacık soğanı ile patates ve müstamel el arabası ve bağ ve bahçelerde müstamel sair her nevi arabalar ve müstamel alât ve edevatın bazı şerait dairesinde mahreç şahadnamesi ile Türkiye'ye ithal ve dahilinde Flokseralı mahallerden flokserasız mahallere nakillerine cevaz verilmiştir.

Bundan 14 sene evvel bu kanun yapılırken; terakkiyatı fenniyei Ziraiye ve bu meyanda mücadele sistemleri o derece tekemmül etmemiş olduğundan vazı kanun flokseranın memleket dahilinde dairei hasarını tahdit etmek ve bu haşerenin tevessül ve in-tişarına mani olmak gayesiyle asma kütüğü ve çubuğunun hariçten memlekete ithalini ve dahilde flokseralı mahallerden flokserasız mahallere naklinin sureti kat'iyede men'i esasını kabul eylemiştir. O zamana göre bir zarureti fenniye olan bu tedbir mücadele usullerinin ve bu meyanda (Dezenfeksiyon) meselesinin terakkiyatı hazırası karşısında pek manasız ve hatta mahzurlu bir mahiyet iktisap eylemektedir. Çünkü, bugün flokseralı bir mahalde yetişen ve floksera haşeresini hamil bulunan asma çubuklarının tathirâtı fenniyyeye tabi tutulmak suretiyle hastalıktan tamamen salim ve tehlikesiz bir hale ifrağı pek mümkündür.

Bundan kırk sene evvel Fransa'dan memleketimize sirayet eden floksera haşeresi o zamana göre ittihaz olunan tedabir ve tekayyüdata rağmen dairei sirayetini tevsi eylemiştir. Bugün garbî Anadolu bile İstanbul ve Trakya vilâyatında mevcut bağlar flokseraya musaptır ki buralarda Ziraat Vekâletince vücud getirilen Amerika asma fidanlıklarında yetiştirilen Amerika çubukları meccanen bağcılara tevzi olunmakta ve bu sayede harap bağların tecdit ve ihyasına çalışılmaktadır. Asma çubuklarının flokseralı mahalden flokserasız mahallere nakli hakkındaki memnuiyeti, kanuniye, bu haşerenin tahripkâr tesirâtından hentüz masun bulunan diğer vilâyetlerimizdeki bağların temin ve idamei siyanetine matuf Amerika çubuğu ihtiyacının tehvinini pek müşkül bir safhaya ilga eylemiştir.

Çünkü bu kaydı kanuniye ittibaen memleketin her tarafında Amerika asma fidanlıkları vücuda getirilmesi icabeylemektedir. Halbuki Ziraat Vekâleti bütçesinin istitaatsızlığı ve memurini fenniye'nin nedreti böyle bir tesisâtı fenniye'nin imkânı icrasını tamamen ref edecek avamıldendir.

Flokseranın dairei sirayeti haricindeki mahallerde bağ tesis edecek zevat, bağlarını bu muzır haşereye karşı vikaye maksadiyle Amerika çubuğu ile tesis ve floksera muntakalarından Amerikan çubuğu celbetmek mecburiyetindedirler. Halbuki bağcıların bu mühim ihtiyacı, flokseralı mahallerden flokserasız mahallere asma çubukları naklinin men'i hakkındaki kaydı kanunî ile karşılaşmakta ve bu ihtiyaç bizzarure hâlâfı kanun bir şekilde ve kaçakçılıkla tehvin olunmak-